

Havsörn

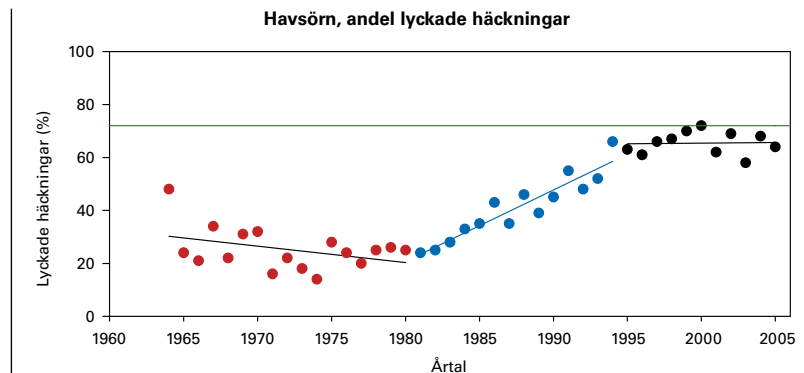
Björn Helander Naturhistoriska riksmuseet

Kontrollerna av fortplantningen hos Östersjö kustens havsörnar genomfördes plan enligt under 2005 inom övervakningsprogrammet för marina toppkonsumenter. Totalt kontrollerades 236 häckningsförsök varav 152 lyckades och resulterade i totalt 252 ungar, vilket som helhet kan betraktas som ett normalt utfall. Den påverkan som befarades av stormen ”Gudrun” blev i praktiken mycket liten. Nästan inga förluster av bosträd eller bon skedde vid kusten.

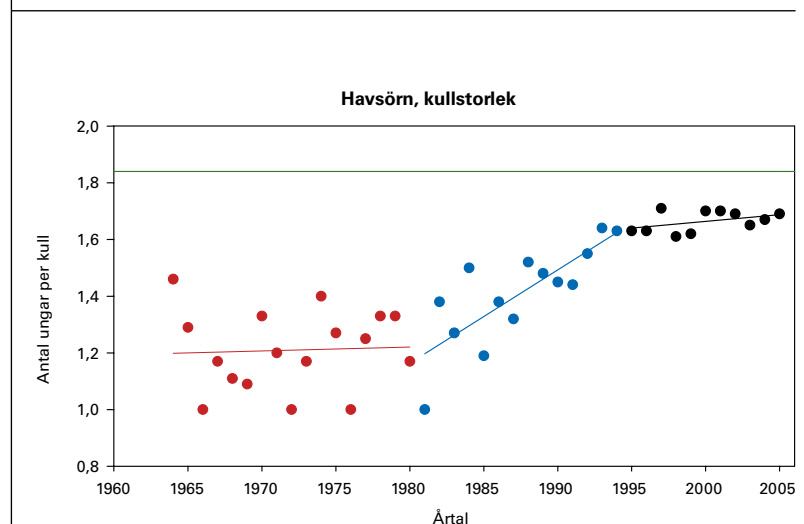
MINDRE KULLSTORLEK I BOTTNISKA VIKEN

En uppdelning av Östersjö kusten i Egentliga Östersjön och Bottniska viken visar att antalet ungar per genomförd häckning var mindre i Bottniska viken även 2005. Som rapporterats tidigare har kullstorleken i Bottniska viken inte återhämtat sig på samma sätt som i Egentliga Östersjön, utan legat på en signifikant lägre nivå sedan mitten av 1990-talet. Skillnaden kan inte förklaras med påverkan av miljögifterna DDT eller PCB, som tidigare stod för den massiva reduktionen av fortplantningsförmågan hos Östersjöns havsörnar. Koncentrationerna av dessa substanser har äntligen sjunkit strax under de kritiska nivåer som skattats för reproduktionsstörningar, och en i det närmaste fullständig återhämtning av fortplantningsförmågan har nu skett i södra Östersjön. Nivåerna av DDT och PCB i havsörnarnas ägg skiljer sig inte mellan Egentliga Östersjön och Bottniska viken och undersökningar pågår nu av hur nivåerna av andra miljögifter ser ut i bestånden och hur detta eventuellt kan förklara skillnaden i kullstorlekarna.

Bestånden i inlandet kontrollerades som tidigare genom Naturskyddsföreningens *Projekt Havsörn*. Reproduktionen var god i Syd- och Mellansverige, det hittills bästa häckningsutfallet för denna återetablerade och expanderande population. Även i det lappländska beståndet var andelen lyckade häckningar jämförelsevis hög, men antalet ungar per kull var lågt – bara sju av 39 kullar innehöll två ungar,

Under 2005 kontrollerades totalt 236 häckningsförsök, varav 152 lyckades. Detta kan betraktas som ett normalt utfall.

Antalet ungar per genomförd häckning var mindre i Bottniska viken än i Egentliga Östersjön även 2005. Kullstorleken i Bottniska viken har inte återhämtat sig på samma sätt som i Egentliga Östersjön, utan legat på en signifikant lägre nivå sedan mitten av 1990-talet.

och som vanligt i Lappland hittades i flera fall resterna av ungar som dukat under av svält och sedan blivit uppätta.

Ett potentiellt hot mot havsörnen har seglat upp under vintern genom fynden av sjöfåglar som dött av den aggressiva formen av fågelinfluensa. Havsörnen är mycket selektiv vid jakt och tar i första hand försvagade eller redan döda byten. Vigg är ett relativt vanligt byte, och det är sannolikt att havsörnar kommer i kontakt med smittan om den får spridning bland sjöfåglar. I skrivande stund i början av april 2006 har hittills inget fall

av smitta konstaterats hos havsörnen. Havsörnar har säkerligen levt på samma sätt av svaga och döda sjöfåglar under tusentals år och måste rimligen ha kommit i kontakt med andra former av fågelinfluensa många gånger under utvecklingens gång. Kanske har arten genom detta skaffat sig en bättre beredskap att klara influensavirus. Bokkontrollerna inom miljöövervakningen kommer att ge besked om arten drabbas under våren, så en sak är säker – häckningssäsongen 2006 kommer att bli den intressantaste på länge!